

9
ORDINIS IVRIDICI

I N

1777 3
ACADEMIA VITEBERGENSI

H. T. PRO-DECANVS

MARTINVS GOTTLIEB PAVLI D

DIGEST. VET. P. P. O. CVRIAE PROVINC. CONSISTOR

ECCLESIAST. SCABINATVS ET FACVLTAT

IVRIDICAE ASSESSOR

LECTORI BENEVOLO

S P D

OPUSCULUM

12

ACADEMIAE VITTEBERGENSIS

PHYSICAE

MARTINVS GOTTLIB MAJIB

DISERTVS P. O. ET AD PRAESENTIA

FOURTEINTEILIGES

LEHRBUCH

LECTORUM BENEFICIO

Q. D. B. V.

DE

CONSCENSIONE THALAMI ET QVAM
LATE EA PATEAT?

Iustas qui appetunt nuptias atque ineunt, communi quodam temporum omnium omniumque locorum populorumque veluti sensu ad eas contrahendas trahuntur atque ducuntur, qui non ex scripta quadam prouenit, sed nata potius lege, quam non didicimus, accepimus, legimus; verum ex natura ipsa arripimus, haufimus, expressimus; ad quam non docti, sed facti; non instituti, sed imbuti sumus; prouti Cicero, alia quamuis occasione, ait loco illo notissimo pro Milone. Quando vero et ex quo temporis momento nuptiae iam contractae censeantur, id potissimum ex legibus vnius cuiusque societatis ciuilibus priuatis, scriptis et non scriptis, diuidicandum est, multumque refert, vnde tandem aestimari matrimonium et a quo tempore computari debeat, scire, vt cuique liqueat, vtrum iustarum nuptiarum commodis in vita ciuili potiri possit, nec ne? et ex al-

tera parte vt iis, quae coniugibus prohibita sunt, abstinendum sibi esse, intelligat. Non autem omnibus omnium rerum publicarum conditoribus et legislatoribus hac ex parte vna sedet eademque sententia. Veteres Romanos iuraque eorum ciuilia quod attinet, Domitius Ulpianus expressis verbis, non concubitus, sed consensus, l. 15. D. de Condit. et Demonstrat. l. 30. D. de R. I. non coitum, sed maritalem affectionem nuptias facere, l. 32. §. 13. D. de Donat. int. vir. et vxor. nos docet. Hic autem maritalis viri et mulieris consensus declarabatur olim quidem regulariter per solemnem in domum deductionem, nec non per instrumenta dotalia tabulasque nuptiales; ex l. tamen 31. pr. D. de Donat. l. 4. D. de Fide Instr. l. 4. D. de Pignor. l. 66. D. de Donat. int. vir. et vxor. discimus, neque in domum deductionem, neque dotalia pacta ad inuendas nuptias iustas abscisse necessaria fuisse. Itaque solus apud Romanos consensus faciebat nuptias, et, simulac iste pure et simpliciter erat declaratus, effectus iustarum nuptiarum plerique omnem vim suam exferebant auctoritatemque.

Hoc Iuris Romani principium, cum naturae rei apprime sit conueniens, retinuit quidem per omne subsequens tempus auctoritatem suam, successu tamen temporis Iurisprudencia Christiana *ιερολογίαν* superinduxit sacram seu benedictionem sacerdotalem. Et grauissimis quidem de causis, vt beat. Salomon Deyling Prudent. Pastoral. Part. III. Cap. VII. §. 20 recte monet, introducta est ab Ecclesia Christiana hic ritus sacer, vt, scilicet, partim de auctore et sanctitate atque indissolubilitate coniugii omnibus constet, et, matrimonium contracturi, alique, de benedictione diuina et officii coniugalibus, deque molestiarum tolerantia moneantur, deinde vero etiam, vt legitima nouorum coniugum coniunctio omnibus innotescat, vt omnia decenter in ecclesia fiant, ipsorumque coniugum salus publicis ecclesiae precibus Deo commendetur. Ceterum tamen non tam ad ipsam matrimonii essentiam pertinet haec benedictio sacerdotalis, vt quidem consensus, quam
potius

potius ad formam tantum. Nostros enim moribus, et consuetudine, in ecclesiis euangelicis recepta, consensus non alius habetur matrimonialis, quam qui publice coram ecclesia declaratur, et cui accessit benedictio sacerdotalis, sine qua copula et consecratione sacerdotis matrimonia inita, his certe in terris, habentur inualida. Deyling loc. cit. §. 13.

Sed mores Germanorum, inprimis Saxonum, patrios quod attinet, ne ab eo quidem tempore, quo consensus maritalis ab sponso et sponsa declaratus est publice, et benedictio sacerdotalis accessit, nuptiae perfecte iam contractae censentur, necesse potius est, ut praeterea accesserit quoque consensio thalami. Hinc Ius Prouinciale Saxonicum Libr. I. Art. 45. item Libr. III. Art. 45. ait: *Das Weib ist ihres Mannes Genossin, und tritt in sein Recht, wenn sie in sein Bette geht.* Hinc Paroemia Iuris Germanici: *Ist das Bett beschritten, so ist das Recht erstritten.* Haud equidem ignoro, vnum alterumque iustarum nuptiarum effectum vere adesse vimque suam in vita ciuili exserere, etiamsi consensio thalami nondum fuerit facta, quin, ante ipsam adeo benedictionem sacerdotalem. Sic sponso, quoniam ad illius contumeliam spectat iniuria, sponsae illata, ipsi ianiam Romani iniuriarum actionem dabant aduersus iniuriantem l. 15. §. 24. D. de Iniur. Carpzov Respons. Iur. Libr. V. Tit. X. Resp. 108. No. 12. et, quamuis in Saxonia nostra Electorali actiones iniuriarum omnes per Mandatum de Duellis §. 22. prorsus abrogatae sint, sponsus nihilofecius tamen adhuc hodie iniurias, sponsae suae illatas, magistratui denunciare, satisfactionemque pro iis petere potest. Deinde tacitam hypothecam quod attinet, quae vxori competit in bonis mariti ratione dotis illatae, et tempus, a quo ea computanda, Constitutio Electoral. Saxon. XXIV. Part. II. expressis verbis, eam ab isto temporis momento, quo sponsus et sponsa per consensum matrimonialem solemnem, coram sacerdote publice declaratum, subsecutamque benedictionem sacerdotalem matrimonium contraxerunt, esse repetendam, disponit.

nit. Nonnulli itaque iustarum nuptiarum effectus iam inde ab sponsalibus rite legitimeque celebratis, nonnulli ab consensus maritalis declaratione solemnī subsecutaque benedictione sacerdotali; sed praecipui tamen non prius vim exserunt suam, quam post rite peractam thalami conscensionem, successio scilicet tam mariti, quam vxoris statutaria, aut quae pactis dotalibus nititur. Hinc si v. g. ipso nuptiarum die sponsus, siue etiam sponsa, post peractam quidem benedictionem sacerdotalem, sed ante conscensionem thalami tamen extremum morte conficiat diem, superstes coniux ab omni prorsus successione vel ideo, quia thalami conscensio nondum facta, excluditur. Carpzov Respons. Iur. Libr. V. Tit. X. Resp. 108. No. 14 sqq. item in Iurisprud. Forens. ad Constit. XIX. Part. III. Def. 1. 2. 3. et Iurispr. Consult. Libr. III. Tit. V. Definit. 57. No. 16.

Quae cum ita sint, quibus demum limitibus in iure nostro circumscribatur, quamque late pateat thalami conscensio? scire, plurimi interest, iis imprimis, qui vix, ac ne vix quidem coniuges, vidui, suo iam carent coniuge. Quid autem sit id, de quo quaerimus? de eo non est, vt anxie simus diuque solliciti; quis enim est, quem fugiat, quid significet *ad* conscendere, quid denotet thalamus, quid sit conscensio thalami, *die Beschreibung des Ehebettes*? Hoc vnicum addo, ne Iura quidem nostra, Iurisque consultos, quando de conscensione thalami sermo est, ab natua istorum vocabulorum et propria significatione recedere. Quando itaque patrii nostri mores conscensionem thalami ad perfectionem legitimi matrimonii requirunt, vt, antequam sponsus et sponsa pro coniugibus habeantur, coniugumque iuribus et priuilegiis in vita ciuili fruantur omnibus, genialem lectum conscenderint, in eoque per aliquod tempus, quamuis breuissimum, concubuerint inuicem, requirunt. Haec autem consuetudo non, vt vulgo fit, ad solam Saxoniam restringenda, sed communis potius Germanorum olim tantum non omnium erat, et ad ineundas iustas nuptias legitimasque tam necessaria

cessaria habebatur, vt ipsi adeo Imperatores et principes, quorum ta-
 men matrimonia ex iure priuatorum non, certe non ex omni parte
 diiudicanda, raro eam olim, et tunc quoque raro, vel nunquam omit-
 terent, quando ab iis per procuratorem matrimonia contrahebantur.
 Friderici III. Imp. qui anno quinquagesimo secundo saeculi XV.
 Eleonoram, Lusitaniae Principem, ducebat vxorem, scimus, matrimo-
 nium iisdem diebus, quibus tanquam Imperator Romanus ab Pon-
 tifice R. Nicolao V. inaugurabatur, per benedictionem sacerdotalem, ab
 eodem Nicolao V. Romae peractam, fuisse initiatum, Alphonsum au-
 tem, Arragoniae, Siciliaeque Regem, Imperatorem per legatum suum,
 Antonium Panormitanum, Romae salutasse, Neapolinque vna cum Eleo-
 nora sua inuitasse, eum potissimum in finem, vt matrimonium ibi per
 consensionem thalami consummaretur. His precibus Alphonsi locum
 quidem relinquebat Fridericus III. Imp. atque vna cum Eleonora sua
 hunc sui saeculi Salomonem adibat, sed consummationem matrimonii
 per thalami consensionem detrectabat, quia id operis, prouti Burchard.
 Gotthelf Struuius Iurisprud. Heroic. Vol. I. Part. I. Cap. III. §. LXII.
 ex Aenea Syluio refert, in Alemanniam referre volebat. Sed quoniam
 Eleonora propterea moesta videbatur, seque circumduci, velut parum
 placentem, existimabat, Alphonsus Rex apud Imperatorem illius cau-
 sam tam felici cum successu agebat, vt, quod prius ceperat consilium,
 iterum deponeret. *Iussit igitur, Aeneas inquit Syluius loc. cit. theutoni-
 co more stratum apparari, iacentique sibi Leonoram in vlnas complexusque da-
 ri, ac praesente rege, cunctisque proceribus astantibus, superduci culcitram, ne-
 que aliud adum est, nisi datum osculum. Erant autem ambo vestiti, moxque
 inde surrexerunt, sicque consuetudo Theutonicorum se habet, cum principes pri-
 mo iunguntur. Mulieres Hispanae, quae aderant, arbitratae, rem serio geri,
 cum superduci culcitram viderunt, exclamantes, indignum fieri facinus, Re-
 gem, qui talia permitteret, increpabant, ille autem non sine risu et incundita-
 te peregrinos spectabat mores. et q. f. r. Nec minus ille Burchard. Gott-
 helf*

helff Struuius loc. cit. Vol. I. Part. II. Cap. V. Sect. I. §. XXXIV. et Sect. II. §. XIII. XV. XVI. XVII. varia exempla consensionis thalami, per procuratorem peractae, attulit, in nuptiis scilicet Maximiliani I. Imp. et Mariae Burgundicae, nec non Annae Britannicae, item Philiberti, Sabaudiae Ducis et Margarethae Austriacae, porro Sigismundi III. Poloniarum Regis et Annae Austriacae. Sed his tamen omnibus, quamuis non profus alienis ab hoc loco, hodie non immoramur, taceamus quoque solemnitates istas et veluti caeremonias, quibus inter priuatos et olim et hinc inde adhuc hodie haec thalami consensio peragi solet, et ad ea, quae dicenda restant, pergamus.

Primo omnium autem, ne consensionem thalami sinistre accipiamus, sciendum est, Iura nostra ad consummationem legitimi matrimonii requirere quidem, vt sponsus et sponsa genialem lectum conscendant, inque eo, superinducta culcitra, per aliquod tempus concubant; necessarium autem non est, vt accesserit concubitus et coitus. Hic ad arcana pertinet tori coniugalis, quae iura nostra iudiciaque non curant, nisi forte coniux vnus ob denegatum v. g. concubitum, causasque nonnullas alias, aduersus alterum iudicis imploret auxilium. Itaque si forsitan mutuo consensu, vel etiam morbo, alioque casu inopinato superueniente, non statim prima vel secunda nocte carnalis nouorum coniugum copula fuerit insecuta, maritus autem vel vxor repentina interea morte diem obierit supremum, coniux superstes, dummodo consensio thalami peracta sit, vel dotem, vel quae ex pacto dotalibus, statutis et consuetudine sibi debentur, lucratur. Carpzov. ad Constit. XIX. Part. III. def. 4. item Responsor. Iur. Libr. V. Tit. X. Responsor. 108. no. 18. et Hieronymus Brückner Decision. Iur. Matrim. controuers. Part. I. Cap. I. no. 54. 55. Quia, si forte maritus impotentia laboret insanabili, aut vxor etiam ob hunc vel illum morbum ad cohabitandum profus sit inhabilis, et ex hac vel illa causa inter hos coniuges concubitus nunquam profus sit insecutus, negari quidem non potest,

est, partem innocentem, ceteris paribus, si velit, ad dissolutionem eiusmodi matrimonii ex capite nullitatis agere posse; sed si nolit, si taceat, atque, memor illius Ouidii:

Perfer et obdura, dolor hic tibi proderit olim.

continuet hoc matrimonium, vsque dum illud vnus alteriusue coniugis morte finiatur, superstiti coniugi, dummodo conscensio thalami accesserit, successionis emolumentum denegari nequit. Carpzov. ad Conf. XIX. Part. III. def. 5.

Successio itaque coniugum reciproca atque legitima omnis cessat prorsus, si deficiat conscensio thalami, atque sponsus vel sponsa antea morte fuerit praeventa. Enimuero quando, quaeso, quoue temporis momento necesse est, torum coniugalem vt ingrediantur sponsus et sponsa? Nonnunquam fieri solet, vt vix rite peractis sponsalibus publicis, sponsus et sponsa lectum genialem adscendant et concumbant inuicem, vtque ex his furtiuus, vel quasi, et acceleratis paullisper amoribus sponsa puerperio cubet prius, quam matrimonium per benedictionem sacerdotalem fuerit initiatum, aut ob infecutam sponsi mortem vnquam initiari potuerit. Conscensio thalami in casu praesenti sine dubio est peracta, quamuis enim ad eam non necessario requiratur copula carnalis, sponsi tamen sponsaeque concubitus absque conscensione thalami fieri nequit. Hinc quaestio oritur, vtum, si vel sponsus vel sponsa post conscensionem thalami quidem, sed tamen ante benedictionem sacerdotalem diem obierit supremum, coniux, vel quasi, superstes hereditatem, alias, matrimonio scilicet honeste consummato, sibi competentem, petere possit? Id quod iure meritoque negatur. Quamuis enim liberi, ex eiusmodi amplexu procreati, pro legitimis habeantur, et ad defuncti patris hereditatem, tanquam legitimi illius heredes, vocentur, Decis. 49. a. 1661. quamuis stuprata, et deinceps per sacerdotem stupratori copulata, huic, ante nouam conscensionem thalami defuncto, succedat, tamen, si ante copulam sacerdotalem de vita de-

cefferit stuprator, stupratae et matri eiusmodi filii filiaeque superstiti, licet cum sponso suo concubuerit, ne ex delicto hoc locupletior fiat, successione emolumentum denegatur prorsus. Carpzov. ad Constit. XIX. Part. III. def. 6. item Bruckner. Decis. Iur. Matrim. controuers. Part. I. Cap. I. no. 56. 57. Berger. Oecon. Iur. Libr. II. Tit. IV. §. 43. not. 2. Ex his autem, quae hucusque diximus, patet, non nisi eam thalami consensionem, quae post rite demum peractam benedictionem sacerdotalem ab nouis coniugibus suscipitur, utpote quae sola iusta est atque legitima, mutuae successione emolumentum in eos transferre.

Ceterum quoniam patria nostra iura thalami consensionem tanquam requisitum maxime necessarium matrimonii, quoad effectum successione, consummati requirunt; ne transuersum quidem, quod agunt, vnguem ab illius forma, moribus recepta, recedi, multoque minus in illius locum alius ritus, tanquam aequipollens, substitui potest. Carpzov. Responso. Iur. Libr. V. Tit. X. Responso. 108. no. 16. In quo autem istius ritus forma consistat, id quidem nostris in legibus patriis speciatim non indicatur. Sed non indigemus descriptione rei, quam ex solo vsu fere quotidiano norunt omnes, quamque, quo insignitur, nomen, atque Iuris Prouincialis Saxonici loca antea excitata, Paroemiaeque Iuris patrii, ne quid dicam de exemplis, quae suppeditat historia patria, frequentissimis, abunde nos docent. Haec enim omnia qui cogitat, facile intelliget ipse, in eo omnem consensionis thalami formam consistere, ut sponsus et sponsa, sed post rite peractam tamen benedictionem sacerdotalem, lectum coniugalem ascendant, et in eo, superinducta culcitra, per breuissimum quamuis temporis momentum inuicem concumbant; id enim volunt patrii nostri mores, utique ab omnibus sancte seruandi, qui successione emolumento in bona coniugis defuncti destitui nolunt.

Quae

Quae cum ita sint, pessime sibi consulunt ii eaeque omnes, qui quaeue, dum contrahunt nuptias, quoad conscensionem thalami ingenio quasi suo indulgent, istos ante dictos ritus, naturae rei quamuis quam maxime conuenientes, rident quasi et negligunt, in eorumque locum pro lubitu alios substituunt, huius autem suae proteruitatis successu temporis poenas dant non nunquam grauissimas. Atque hoc paucis abhinc annis, fortassis non sine summo rei suae familiaris damno re ipsa de se expertus est ciuis quidam Dresdensis G. A. K. qui C. S. G. sed die demum illius emortuali duxerat vxorem. Benedictio sacerdotalis intercedebat ab horamatutina octaua ad nonam in aedibus priuatis; atque sponsa C. S. G. hunc in finem ex lectulo ferali quasi semi iam mortua in adiacens conclaue non tam ducebatur, quam trahebatur, quin famulorum manibus, quasi lectica, portabatur, ibique anaclinterio imponebatur. Post benedictionem sacerdotalem peractam in lectulum suum reducebatur mulier, eamque comitabantur maritus, sacerdos et qui praeterea forsitan praesentes erant amici omnes et famuli. Hunc in lectum vxor non proiiciebatur, sed ei transuerso superimponebatur, ita, vt in eo pedibus nonnunquam in longitudinem porrectis sellulaeque impositis, sederet. Ad latus illius sedebat maritus, suamque hanc vxorem semimortuam, mollibus excipiebat vlnis et blandis miscebat oscula verbis. His autem blanditiis dum prosequiebatur maritus vxorem, morbus illius ingrauescebat adeo, vt, qui aderat, sacerdos repentinam praeuideret mortem, sui que memor officii, rogaret maritum, vt ne sua longiori praesentia vxorem suam moribundam inquietaret. Discedit itaque G. A. K. sed haud ita multo post illius discessum eodem die mane et vix audita hora antemeridiana vndecima, C. S. G. placida morte extremum conficit diem. Vix funus coniugi defunctae superstes fecerat maritus, cum C. S. S. tanquam proxima defunctae C. S. G. cognata, et, quia ea tunc temporis adhuc minorennis erat, nomine illius

curator eius aetatis plenam defunctae geradam eiusque extraditionem ab eo peteret. Causa in iudicium deducta, reo G. A. K. quia ceteris libelli capitibus affirmatis, ad membrum 19. litis contestationis exceptionem consummati cum defuncta C. S. G. per thalami conscensionem matrimonii opposuerat, ex eaque ratione, vi Statutorum Dresdenensium Cap. IX. §. 4. defunctae coniugis suae Geradam, excepta ea, quae dicitur *die Nistelgerade*, ad se pertinere assererat, eius rei per proximam sententiam probatio iniungebatur, qua, vti et reprobatione, peracta, ab Iudicio Dresdenensi tutelari Acta mense Septbr. 1773. transmittabantur ad Ordinem nostrum, sed aestimatis sollicitè ponderatisque, quae ex vtraque parte erant adducta, argumentis, tandem pronunciauimus: *Dasß Beklagter darjenige, so ihm zu erweisen auferleget, und er sich angemaasset, wie Recht nicht erweisen, derowegen selbiger C. S. G. nachgelassene volle Gerade, in so weit er deren sich angemaasset, mittelst eines Inventarii, oder, in dessen Ermangelung, einer eydlichen Specification, der Klägerinn auszuantworten schuldig.* Rationes, quas huic sententiae definitiuæ adiunximus, decidendi huius erant tenoris: *Die weil aber democh nach Deutschen, und besonders nach Sächsischen Rechten, weder die bloße Einwilligung, noch auch die Benedictio sacerdotalis und Trauung denen Eheleuten diejenigen Rechte, welche, besonders quoad successionem, aus der Ehehichen Verbindung fließen, zueignet, vielmehr selbige allererst per conscensionem thalami erlanget werden, Ius Prou. Saxon. Libr. I. Art. 45. Const. Elect. Sax. 19. Part. III. Carpzoy. ad hanc Const. def. 1. 2. 3. et 4. Berger Oecon. Iur. Libr. II. Tit. IV. §. 43. not. 2. und, obwohl eines Theils die Rechtslehrer aelterer und neuer Zeiten darinnen einig sind, daß zu dieser conscensione thalami nicht schlechterdings nöthig sey, vt accesserit concubitus, andern theils aber in denen Deutschen Gesetzen, was sonst eigentlich zu dieser conscensione thori erforderlich sey, genau und deutlich nicht bestimmt worden, so viel diesen letzten Umstand betrifft, dennoch die Worte, mit welchen diese Gesetze abgefasset worden,*

und

und der Sprach-Gebrauch in zweifelhaften Fällen die Entscheidung geben müssen, die Deutschen und Sächsischen Gesetze aber diese Confectionem thori coniugalis mit denen Worten, das Ehebette beschreiten, benennen, anerwogen das Sächsische Land-Recht Libr. I. Art. 45. sagt: Wenn auch gleich ein Mann seinem Weibe nicht ebenbürtig wäre, so ist er doch ihr Vormund, und sie ist seine Genossin, und tritt in sein Recht, wenn sie in sein Bette tritt, die Chur-Fürst. Sächsische Const. XIX. Part. III. aber das Beylager und das Bette beschreiten zusammen setzt und ein Wort durch das andere erkläret, welchen allen die bekannte Paroemia Iuris: Ist das Bette besritten, so ist das Recht erstritten, völlig beytritt; die Haltung des Beylagers mittelst Beschreitung des Ehebettes aber, nur alleine nach dem Sprach-Gebrauch zu vrtheilen, daß Braut und Bräutigam sich zusammen in das Bette legen, und mit einer Decke be- und zudecken, schlechterdings zu erfordern scheint, und, daß nach deutschen Gewohnheiten und Sitten der Ausdruck: das Ehebette beschreiten, diesen, und keinen andern Verstand habe, nicht alleine durch die Paroemiam Iuris: Wenn die Decke über dem Kopfe ist, so sind die Eheleute gleich reich, sondern noch vielmehr durch die in der Geschichte häufig vorkommenden Exempel satzsam bestärcht wird, Struu. Iurispr. Heroic. Part. II. Cap. V. Sect. I. pag. 225 fqq. et Sect. II. pag. 251 fqq. Beklagter hingegen in seinem geführten Beweise ein mehreres nicht, als daß er am 9 April. 1771. mit der todtkranken C. S. G. durch priesterliche Einsegnung copuliret worden, daß, nachdem die Trauung, welche in der Stube geschehen, vorbey gewesen, C. S. G. sich aus der Stube zurück in den dabey befindlichen Alcoven, woselbst ihr Krankenbette, in welchem sie auch kurz darauf gestorben, gestanden, bringen lassen, und in selbiges sich nicht sowohl geleet, als vielmehr quer ober dasselbe dergestalt, daß ihre Füße, welche sie auch zu ihrer Erleichterung manchmahl auf einen Stuhl legen lassen, herausgehungen, gesetzt, daß sodann Becklagter sich zu ihr auf das Bette, wie auf einen Stuhl, gesetzt, sie in seine Arme genommen, geherzet und geküßet, und, wenn er auch einmal von ihr

weg- und hinaus geruffen worden, dennoch, so bald er wieder gekommen, sich sogleich wieder zu ihr auf Bette gesetzt, und dieses so lange continuiret, bis C. S. G. bey diesem Vorfalle stets gegenwärtiger Beicht-Vater ihn, Becklagten, erfuchet, sie, C. S. G. weil ihre Kranckheit mit jedem Augenblicke zugenommen, nunmehr zu verlassen, damit ihr herannahendes Ende durch seine Gegenwart ihr nicht erschweret werden möchte, welches er, Becklagter, auch gethan, worauf C. S. G. auch kurz darauf zwischen 11 und 12 Uhr zu Mittage am 9 April 1771. gestorben, dargethan, dieses alles aber eine Beschreitung des Ehebettes um so weniger genennet werden kann, da besagtes Bette ein Einmännisches Bette, und C. S. G. Kranckenbette, in welchen sie während ihrer Kranckheit gelegen, und in welchen sie auch gestorben, gewesen; im vbrigen et q. s. r.

Plura addere, ulteriusque progredi hodie non licet, imo potius, ad id ut me conuertam, quod hodie mei est officii, instituti ratio abs me postulat. Indicandi scilicet sunt honores praestantissimi Iuris Candidati

Viri Nobilissimi Doctissimique
IOANNIS DAVIDIS FELLERI

Quem de vita studiisque laudatissime institutis, Ipsum differentem audire iuuabit.

Ego IOANNES DAVID FELLER, anno MDCCXLVII. Luccaniae natus sum. Patre vtor, M. IOANNE DAVID FELLER, Gymnasii, quod ibidem floret, Rectore quondam, nunc ad aedem St. Maximii apud Martisburgenses Archidiacono; matre autem, CHRISTIANA GUILIELMA MADIHNI, qui fuit Regi Poloniarum et Electori Saxoniae a commissis vestigalium Gubenensium, filia. Hi optimi parentes eorum, quae ad excolendum animum ingeniumque pertinent, curam omnem gerentes, praceptoribus domesticis me tradiderunt, ex quorum doctrina fidelissima tantos percepi fructus, ut anno MDCCCLXX. academiam Lipsiensem adire potuerim. Sacris huius celeberrimae Musarum
sedis

sedis a Magnifico BELIO initiatus, praeter Philosophicas, Jurisconsultorum in primis scholas frequentavi. In quibus SEYDEITIVM, HOMMELIVM, ZOLLERVM SAMMETIVM ac denique BREVNINGIVM, viros et eruditione et integritate maxime conspicuos, duces habui. Quorum praelectionibus per trium annorum, et quod excurrit, spatium, non sine magna utilitate frequentatis, anno MDCCLXXIII. Vitebergam me contuli, viam, Lipsiae munitam, emensurus. Ante omnia vero, primum ac praecipuum negotium in eo constabat, vt Magnifico KRAVSIO, fascies Academicos tunc temporis tenenti, fidem obedientiamque promitterem. Quo peracto, viros eruditione celeberrimos et de republica litteraria longe meritissimos, CHLADENIVM, KRAVSIVM, PAVLI, REINHARDVM atque HOMMELIVM, qui ad scopum me perducerent, omni, quo potui, sectatus sum feruore ac diligentia. Quibus viris doctissimis, quae ad scientiam legum iurisque peritiam spectant, vti debeo omnia, ita non possum, quin eorum de me merita non solum maximis extollam laudibus, verum etiam pia remunerer mente eaque gratissima. In primis vero Consult. HOMMELIVM, de cuius fama inter omnes constat, nominare, eumque omnibus laudum encomiis ornare, fas esse puto. Eum enim in latissimo totius Iurisprudentiae campo emetiendo comitem habui adeo fidum adeoque amicum, vt, quas possideo, litterarum diuitias ab eo vno acceperim, nec quicquam prius antiquiusque, quam ob eius indefessum mei studium curaeque assiduitatem gratissima eum per omnem vitam venerari mente, mihi sin existimaturus. Cuius in scholis priuatissimis maxime, quae ad negotia coram foro gerenda scitu sunt necessaria, quum doctus essem omnia, ordinis Iuridici Vitebergensis plurimum venerabilis explorationes, quae partim ad praxin sese applicaturo, partim ei, qui summos in iure honores ambit, sustinendae sunt, subii. Quibus omnibus prospere peractis, summorum honorum condecorationem ab eodem ICTorum ordine Illustri hodie expecto.

Hactenus

Hactenus quidem Candidatus noster, qui, cum virtutem ingenii copiamque doctrinae Ordini nostro abunde probauerit, facile obtinuit, ut, quos flagitat, summos in Vtroque Iure honores Ipsi merito decreuerimus. Hos autem ut rite legitimeque consequatur, proximo die Lunae, qui est VIII. Decbr. in Auditorio maiori Praefide Viro Illustri atque Iurisconsultissimo, GEORGIO STEPHANO WIESANDIO, Iuris vtriusque Doctore, Institutionum Prof. Publ. Ordin. Curiae Prouincialis Scabinatus et Facultatis Iuridicae Assessore, Collega meo coniunctissimo, Dissertationem Inauguralem, quae

Observationes Iuris Romani et Saxonici varias continet, publice defendet. Cui actui solemnī, ut Rector Academiae Magnificus, Academiae Proceres, atque Fautores, nec non Generosissimi et Nobilissimi Ciues interesse non dedignentur, Ordinis mei nomine ea, quae par est, obseruantia rogo.

P. P. Domin. II. Aduent. A. R. S. MDCCCLXXVII

VITEBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRIT

ACAD. A. TYPIS

ULB Halle
002 265 427

3

(f) Sb.

ORDINIS IVRIDICI

I N

ACADEMIA VITEBERGENSI

H. T. PRO-DECANVS

MARTINVS GOTTLIEB PAVLI D

DIGEST. VET. P. P. O. CVRIAE PROVINC. CONSISTOR

ECCLESIAST. SCABINATVS ET FACVLTAT

IVRIDICAE ASSESSOR

LECTORI BENEVOLO

S P D